

Ir pirma jį skaitau aš. –J.

Jei jį rasi, grąžink. Prašau.

TIK PASAKOJE

Šis antspaudas žymi tai, kas nutinka tik pasakoje: tikri siuntiniai neparskrenda atgal. Su tikru dviračiu svarbiausias – paskutinis puslapis. –J.

NEĮMANOMI PRISTATYMAI · 3

Grąžinkite siuntėjui, prašom

Lui Eriksson

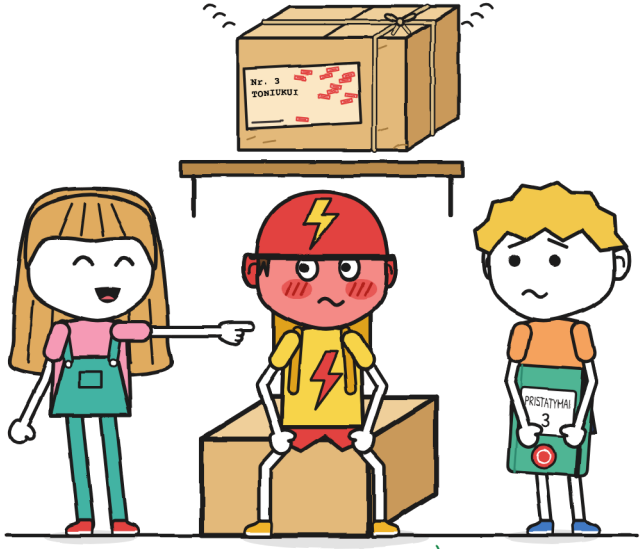

(Gunio sąsiuvinis)

DYDIS XL · Iliustruotas romanas · 13+

NEĮMANOMI PRISTATYMAI · 3

Grąžinkite siuntėjui, prašom

Trečioji serijos knyga. Ankstesnės: „Šis siuntinys kandžiojasi“ ir „Neatidaryti prieš griaustinį“.

Tekstas ir iliustracijos: Lui Eriksson

Lietuviškas leidimas: LinguAula

DYDIS XL · Iliustruotas romanas · 13+

Pirmasis leidimas: 2026

© 2026 Lui Eriksson · info@linguaula.com

Galima laisvai kopijuoti – klasei ir namams.

Šriftai: Andika, Patrick Hand, Caveat ir Courier Prime (SIL OFL licencija).

Kiekvieno skyriaus užduotys:
linguaula.com

Kurjeriai nenukentėjo. Paraudusių – buvo. –J.

KAS YRA KAS

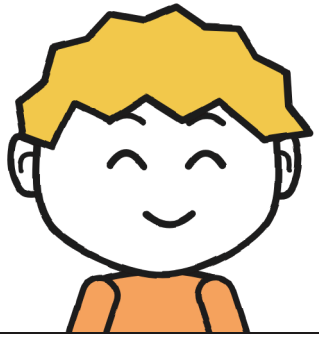

Gunis. Šeštadienių kurjeris. Piešia tai, ko niekas neprašė. Tai jo sąsiuvinis.

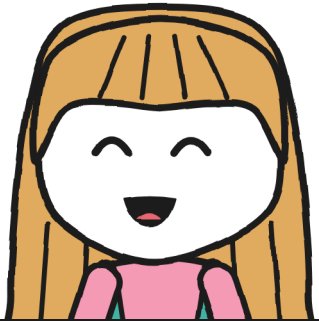

Julita. Rašo žaliai ir pasirašo J. Visada žino, kaip padėti. Tai ir yra bėda.

Tonis. Dviračiu veža ŽAIBO siuntas. Per dešimt minučių arba nemokamai. Raudonuoja dalimis.

Mara. „Neįmanomų pristatymų“ savininkė. Dėvi raganos skrybėlę. Žino daugiau, nei sako.

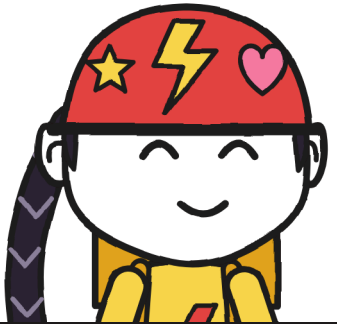

Žoja. Iš ŽAIBO. Greičiausia. Duoda pravardes.

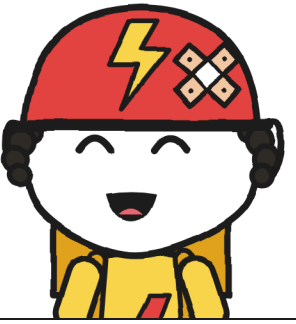

Brunas. Iš ŽAIBO. Kartą pradūrė padangą. Prieš dvejus metus.

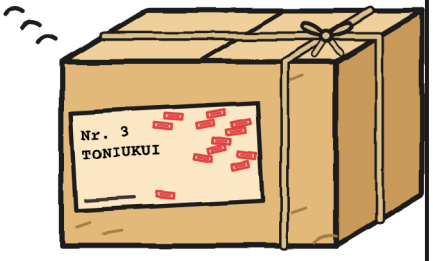

Siuntinys Nr. 3. Suskamba, kai jį pajudina. Etiketėje parašytas tik vardas.

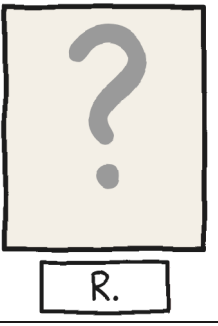

R. Siunčia siuntinius, kurių niekam nepavyksta pristatyti. Niekas netaria R. vardo.

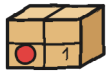

SKYRIUS 1

Tilin

Tilin.

Tai buvo labai mažas garsas, iš tų, kuriuos girdi tik tada, kai visa kita nutyla: šaukštelis, žvangtelėjęs į puodelį, žaislinio dviračio skambutis. Sklido nuo grąžintųjų lentynos, ir mes keturi, likę Maros parduotuvėje, sustingome taip, kad būtų galima išgirsti, kaip nukrenta antspaudo kibirkštis.

Audra jau seniai buvo nuėjusi. Julita tebestovėjo ant mano mėlynosios taburetės, žalią flomasterį laikydama iškeltą, o šalia perbraukto 19 stovėjo ką tik užrašytas 18. Mara turėjo ranką pusiaukelėje į žaliuzes. Aš, nežinantis, ką veikti su rankomis net geriausiomis akimirkomis, nieko su jomis nedariau.

Tai buvo Nr. 3. O Tonis, kuris ŽAIBUI pristato per dešimt minučių arba nemokamai, pasidarė savo šalmo spalvos.

Sąsiuvinis buvo naujas. Antrasis man pasibaigė per vieną audrą; šitas žalias, kampe turi parduotuvės antspaudą, ir aš jį

ruošiausi pradėti iškilmingai: pavadinimas pirmame puslapyje ir naujas žodis.

PRISTATYMŲ SĄSIUVINIS 3 · Gunio. SLAPTA.

„Slapta“ reiškia, kad pirma skaitau aš. Ir niekam nepasakoju. –J.

Užrašiau pavadinimą iškišęs liežuvį ir nuėjau pasiimti trintuko, jei išėjo kreivai. Kai grįžau, sąsiuvinį jau buvo pradėjusi Julita.

— Pradėjau jį už tave, kad padėčiau, — pasakė ji. — Nėra už ką.

Aš jos pagalbos nebuvau prašęs. Su Julita tai nesvarbu.

Visa kita – tam atvejui, jei kada nors tai perskaitytų kas nors kitas, ne ji. Parduotuvė vadinasi „Neįmanomi pristatymai“ ir priklauso Marai, kuri yra ragana, dėvi violetinę skrybėlę ir turi antspaudą, kuris, kai juo spaudžia, barsto kibirkštis, kvepiančias užgesinta žvake. Kairėje lentynoje ji laiko grąžintuosius: siuntinius, kurių niekam nepavyko pristatyti. Jie turi vieną vienintelę taisyklę: jei gavėjas nepasirašo ant etiketės rašalu, kuris nenusitrina, auštant siuntinys parskrenda atgal į savo lentyną, punktualus kaip katinas vakarienės metu. Jų buvo dvidešimt, ir visus juos siunčia tas pats žmogus, R., apie kurį jau turėjau šešias užuominas mėlynajame sąsiuvinyje. Su Julita pristatėme du, drakono kiaušinį ir bėgiojusias sėklas su kojytėmis, o ant sienos jos raštu, žaliai, parašyta LIKO 18.

Julita yra ta, kuri rašo žaliąsias pastabas. Aš – Gunis, rajono naujokas: beveik visi mano daiktai tebėra dėžėse. O Tonis yra

ŽAIBO kurjeris, tas su geltona kuprine, kuris šeštadieniais kartu su mumis atlieka bausmę ir kuris nuo tos audros turi savo vietą parduotuvėje: apverstą pristatymų dėžę prie taburečių. Mara pastatė ją jam nieko nepaaiškinusi. „Kol kas“, – pasakė ji. Niekas nedrįso paklausti, kiek trunka tas „kol kas“.

Nr. 3 stovėjo viršutinėje lentynoje, šalia dviejų spragų, kurias paliko kiaušinis ir sėklos, etikete į priekį. Priėjau jos perskaityti, stovėdamas ir neliesdamas.

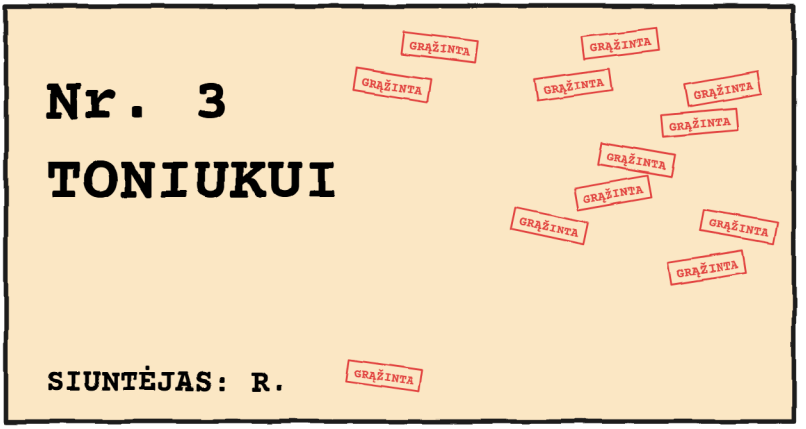

Trys mašinraščiu parašytos eilutės: Nr. 3. TONIUKUI. O pačiame apačioje – SIUNTĖJAS: R. Tarp vardo ir paskutinės eilutės liko ištisas laukas tuščio popieriaus. Aplink – dvylika antspaudų GRĄŽINTA. Suskaičiavau juos.

Julita nušoko nuo taburetės ir atsistojo šalia manęs. Garsiai perskaitė:

— Toniu...

Ir uždarė burną.

Julita niekada nenutyla žodžio viduryje. Pažiūrėjau į Tonį ir supratau kodėl.

Perskaičiau pusę. Kitą pusę prarijau. –J.

Yra žmonių, kurie paraudonuoja iš karto. Tonis ne: Tonis raudonuoja dalimis. Pradėjo nuo ausų. Tęsė skruostais. Paskui raudonis užliejo visą veidą iki pat šalmo dirželio, ir dar liko paskutinė, blogiausia pakopa, kai veidas ir šalmas nebesiskiria. Nuo to Nr. 2 drebometro laikų nebemoku žiūrėti į nieką, kas keičiasi, neuždėjęs jam skalės, tad užsirašiau.

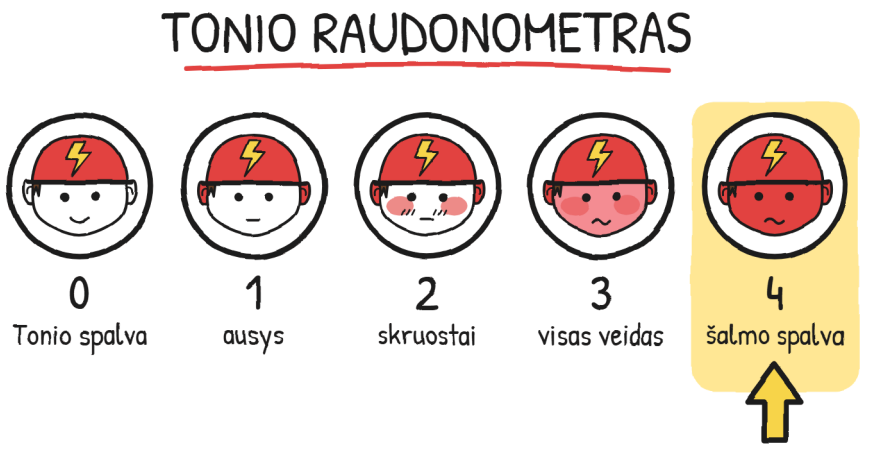

Julita ištiesė ranką link siuntinio, norėdama perskaityti, ko dar neperskaitė.

— Tas siuntinys gali palaukti, — labai skubiai pasakė Tonis. — Juk jis laukia jau daug metų, ar ne? Tai dar viena diena. Arba dešimt. ŽAIBAS neskuba.

Pirmą kartą girdėjau ŽAIBĄ taip kalbant.

— Šią naktį nieko neatidarome, — pasakė Mara. — O lentynos be leidimo nelieskite.

Julitos ranka sustojo ore, per pirštą nuo etiketės. Niekas nieko nelietė. Ir tada suskambo dar kartą.

Tilin.

— Tai durys! — pasakė Julita balsu, kurio iš jos nebuvau girdėjęs: per aukštu ir per anksti.

Durys buvo uždarytos nuo tada, kai išėjo Vera.

Kai ko nors nesuprantu, sudarau sąrašą. Tilin įtariamieji:

1. Durys. (Julitos pasiūlymas. Uždarytos, be skersvėjo ir be nieko, kas jas stumtų.)
2. Tonio dviratis šaligatvyje, su ŽAIBO skambučiu. (Daro DZIIIN, ne tilin. Bet juk skambutis.)
3. Guminė varlė. (Julita ją iškart paskelbė nekalta. Sako, kad ją pažįsta.)
4. Nr. 3.

Nr. 3 įrašiau paskutinį, iš mandagumo.

Išėjau į šaligatvį to patikrinti. Pakeliui pasiėmiau varlę, nes įtariamųjų iš tolo neapklausinėja.

Jau nebelijo. Gatvė kvepėjo šlapiu asfaltu, o kiekvienoje balutėje buvo po žibintą. Atidariau ir uždariau duris: giiirgžt. Paskambinau Tonio dviračio skambučiu: DZIIIN! Paspaudžiau varlę: kvyk.

Kitoje stiklo pusėje Julita man rodė pirštu, kad ne. Po kiekvieno garso tas pats – iš vienos pusės į kitą, kaip automobilio valytuvas. Nė vienas nebuvo tas.

Vėl įėjau ir padėjau varlę ant prekystalio. Tonis, pamatęs, kad į jį žiūriu, pasimuistė savo dėžėje.

Tilin.

Prisitūpiau. Tonio dėžė buvo atsišliejusi į lentynos kojų.

Nupiešiau tai čia pat, klūpėdamas, ir išėjo ratas, nes kad ir kaip jį sukau, neradau, kur jis prasideda.

Tai nebuvo magija. Tai buvo Tonis. Nr. 3 viduje yra kažkas, kas skamba, kai jį pajudina.

Kaip aš. –J.

Tonis nusekė mano žvilgsnį iki lentynos kojos, pažiūrėjo į savo dėžę ir nusprendė nejudėti.

Tai truko tiek, kiek išsilaiko ištempta gumytė.

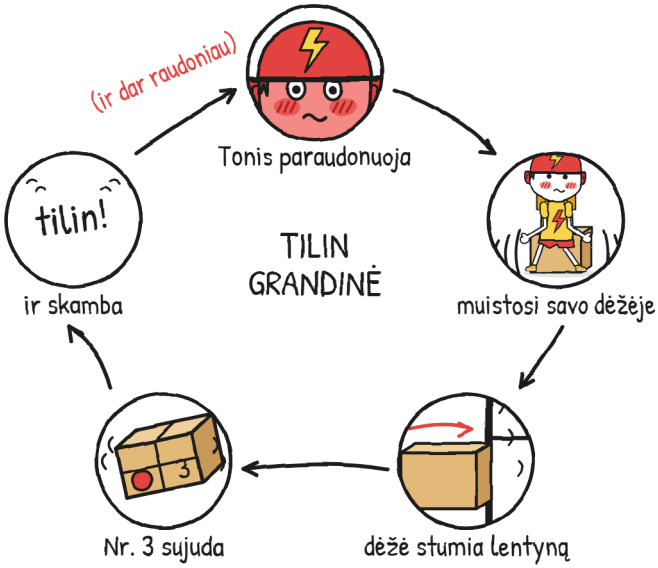

Nejudėti. Paskui dar labiau nejudėti: taip nejudėti, kad buvo girdėti, kaip jis galvoja „nejudėk“, o per smilkinį jam nuriedėjo lašas. Julita jau ilgiau nei minutę nekalbėjo, o jai tai tas pats, kas sulaikyti kvapą po vandeniu: anksčiau ar vėliau išnyri su tuo, kas pasitaiko arčiausiai burnos.

— Kas yra Toniukas?

Tonis krūptelėjo. Dėžė stumtelėjo lentynos kojų, lentyna sudrebėjo, ir Nr. 3 tarė TILIN! tokia jėga, kokios joks tilin nenusipelno. Mara pažvelgė į lubas, kaip tas, kuris skaičiuoja iki trijų.

— Tai buvo tik klausimas, — pasakė Julita. — Klausimai lentynų nestumdo.

Šitas stumdo.

— Tai buvau aš, — pasakė Tonis, žiūrėdamas į savo sportbačius. — Kai buvau mažas.

Pasakė tai taip tyliai, kad varlė, stovėjusi ant prekystalio arčiau jo nei aš, išgirdo geriau.

Julita atvėrė burną. Mačiau, kaip jos klausimai stoja į eilę, kaip kepykloje sekmadienio rytą, o pirmasis jau laiko rankoje pinigus. Paskui ji pažvelgė į Tonį, kuris vis dar žiūrėjo į savo sportbačius, ir uždarė burną.

— Daugiau neklausiu, — pasakė ji.

Jai buvo nelengva. Tai išdavė koja: tak, tak, tak į parduotuvės grindis.

Klausimai, kurių neuždaviau: devyni. Visi užrašyti. –J.

— O kodėl niekada jam jo nenuvežei? — paklausiau Maros.

— Dvylika kartų esu jį vežusi, — pasakė Mara, ir niekam nereikėjo skaičiuoti antspaudų. — Pažiūrėk į etiketę: nei gatvės, nei namo numerio, nei pavardės. Išbandžiau visus Toniukus, kuriuos suradau.

Ji vardijo juos mintinai, ant pirštų, o aš piešiau, kaip girdėjau. Kanarėlė, kuri iš tikrųjų vadinosi Toniuku ir kuri užmynė etiketę: netiko. Don Antonio, 71 metų, kuris užsidėjo akinius, du kartus perskaitė lapelį ir pasakė „Ak, jei būčiau“, žiūrėdamas į jį taip,

kaip žiūrima į vitriną. Kanalo valtis su ant borto nupieštu vardu, kuri irgi nepasirašė, nes neturi rankų.

MAROS TONIUKAI

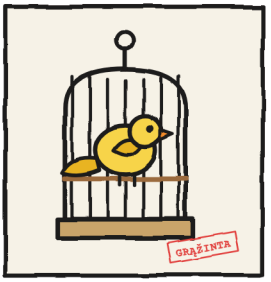

1. Kanarėlė.
(Užmynė etiketę. Netinka.)

2. Don Antonio, 71 metų.
(„Ak, jei būčiau“.)

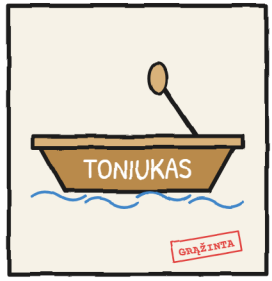

3. Kanalo valtis.
(Neturi rankų.)

— O Tonis? — paklausė Julita.

— Kai paskutinį kartą bandžiau, jo dar nepažinojau, — pasakė Mara ir pažiūrėjo į jį. — O niekas man nepasakė, kaip jį vadindavo vaikystėje.

Mara iš po prekystalio ištraukė violetinį audeklą ir uždengė Nr. 3, tarsi kas uždengtų papūgos narvą, kad ši užmigtų. Paskui paprašė Tonio akimirkai atsistoti ir pastūmė jo dėžę per du sprindžius nuo lentynos.

— Štai. Dabar gali judėti, kiek tik nori.

Tonis galėjo išeiti. Dviratis stovėjo prie durų: per dešimt minučių jis būtų buvęs kitame rajono gale. Jis vėl atsisėdo.

Nežinau kodėl. Vis tiek užrašau.

O kadangi jo dėžė neturi atlošo, nupiešiau jam jį: aukštą, šiek tiek išlenktą, su mažute pagalvėle, pieštuku ir punktyrine linija, o apačioje smulkiomis raidėmis: „atlošas (mano idėja)“.

Niekas tavęs nepraše jokio atlošo. –J.

Uždarinėjant parduotuvę, Tonis liko paskutinis, lėtai segdamasis šalmą – lėtumu, kuris ŽAIBE būtų laikomas sunkiu nusižengimu. Mara gesino šviesas po vieną; violetinis audeklas tebegulėjo ant siuntinio viršutinėje lentynoje.

— Mara. Rytoj ateisiu apie tai pakalbėti. Bet privačiai.

— Šie du – parduotuvės žmonės, — pasakė Mara, neatsisukdama.

Tonis pažiūrėjo į mus. Pirmiausia į Julitą, paskui į mane. Aš išsitiesiau ant taburetės.

— Šitiems gerai, — pasakė jis. — Bet nė vieno iš ŽAIBO.

Išėjo ir nutolo tarp balų, vesdamasis dviratį.

Tilin jau turėjo savininką. Beliko sužinoti, ar savininkas jo nori.

Aš jau žinau, kaip jam padėti. –J.

Tai mane ir neramina.

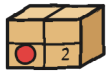

SKYRIUS 2

Nesakiau, kad taip

Sekmadieniais parduotuvė neatsidaro. Tą sekmadienį Mara paliko žaliuzes pusiau pakeltas, kaip tik tokio aukščio, kad praeitum pasilenkęs, ir pakabino ant jų ranka rašytą lentelę:

UŽDARYTA (išskyrus tave).

Tonis atėjo vienuoliktą. Prieš įeidamas jis pažiūrėjo į vieną gatvės pusę ir į kitą, kaip prieš einant per gatvę. Nė vieno iš ŽAIBO nesimatė. Jis pasilenkė po žaliuzėmis, kuprinę prispaudęs prie krūtinės, kad ji nieko neužkliudytų, ir parduotuvė jį prarijo be jokio garso.

O mes atėjome pusę vienuoliktos. Dėl visa ko. –J.

Aš buvau perskaitęs lentelę du kartus. Niekur nebuvo parašyta „ir Julita“ ar „ir Gunis“. Bet Mara atidarė mums nieko nesakydama, pakėlusi kairįjį antakį, ir įleido.

Susėdome ant taburečių su veidu žmonių, kurie nieko nelaukia. Šis veidas man išeina prasčiau nei bet kam.

Mara pastatė Nr. 3 ant prekystalio ir nuėmė audeklą.

— Siuntinys numeris trys. Toniukui. Ar tai tu?

— Buvau.

— Man to pakanka. Nori jo?

Tonis pažiūrėjo į dėžę. Dėžė nieko nepasakė.

— Nesakiau, kad taip.

— Bet nesakei ir kad ne.

— Pasakiau, kad nesakiau, kad taip.

Aš daug kartų buvau pasakęs „taip“, kad tik leistų pasilikti. Tonis vis dar sėdėjo čia, to nepasakęs. Įsikibau į taburetės kraštą.

— Trys sakiniai, — sušnibždėjo Julita. — Ir nė vienas nėra „taip“. Suskaičiavau.

Mara nereikalavo.

Tonis sugriebė dėžę taip, kaip griebia karštą puodą: abiem rankomis ir norėdamas paleisti. Pasvėrė ją. Apvertė. Pridėjo prie ausies ir truputėlį pajudino.

Tilin.

Greitai ją paleido ir liko žiūrėti į savo rankas.

— O jei jis parsineš jį namo? — pasakė Julita. — Jei siuntinys nakvoja gavėjo namuose, jis jau pristatytas. Tai logiška.

— Grįžimo antspaudas logikos nepaiso, — pasakė Mara. — Jam svarbus rašalas.

— Antspaudas ir aš galvojame nevienodai, — sumurmėjo Julita, o tai arčiausiai pasidavimo, ką esu iš jos girdėjęs.

Kad viskas būtų aišku, sudariau lentelę. Ji vadinasi AR TAI PRISTATYMAS?

- Pažiūrėti: ne.
- Paimti į rankas: ne.
- Parsinešti namo: ne.
- Pasirašyti ant etiketės rašalu, kuris nenusitrina: taip.

— Šis pristatymas – jūsų, — pasakė Mara man ir Julitai. — Kaip ir tas su griaustiniu. Su trimis sąlygomis.

Ji suskaičiavo jas ant pirštų.

1. Jūs neatidarote dėžės. O etiketė – priklijuota.
2. Nr. 3 išeina iš parduotuvės tik tada, kai Tonis paprašys.
3. Pasirašo tas, kas gauna siuntinį, jei nori. Jei nepasirašo, auštant siuntinys sugrįžta, ir čia nieko neatsitiko.

Julita pakėlė ranką, kaip pamokoje.

— O jei jis niekada nenorės?

— Tai niekada.

„Niekada“ nėra pristatymo terminas. –J.

Tonis tylėjo ilgai. Julita pamatavo chronometru: keturios minutės. ŽAIBUI – beveik pusė pristatymo. Per tas keturias minutes jis žiūrėjo į siuntinį, žiūrėjo į duris ir žiūrėjo į savo rankas. Tik į mus nežiūrėjo, ir už tai buvau dėkingas.

— Pasiimu ją, — pagaliau pasakė jis. — Uždarytą. Pagalvoti. Kol kas.

— Ar tu to prašai? — paklausė Mara.

— Prašau aš.

Sudariau išdavimo kortelę, kad niekas negalėtų teigti ko kita:

- Dėžė: uždaryta. Taip.
- Etiketė: priklijuota. Taip.
- Prašo: Tonis. Taip.
- Parašas: dar ne.

Lauke švietė tokia sekmadienio po audros saulė, nuo kurios viskas atrodo ką tik išplauta. Tonis įdėjo Nr. 3 į savo dviračio krepšį ir, kai paleido, jis suskambo: tilin.

Jis stovėjo žiūrėdamas į vairą, kur turi ŽAIBO skambutį, pilką ir apvalų.

— Kas? — paklausė Julita.

— Nieko.

Ir nuėjo pėsčiomis, vesdamasis dviratį. Tonis beveik niekada neina pėsčias.

Tas „nieko“ buvo „kažkas“. Reikia jam padėti. –J.

Nuo durų pamačiau du ŽAIBO dviračius, sustojusius kampe, su geltonomis kuprinėmis: mergina su iki juosmens siekiančia kasa ir šalia jos – labai stambus berniukas.

— Toni! Ką vežiesi krepšyje? — sušuko ta su kasa.

— Pristatymą.

— Kam?

— Klientui.

Jis nemelavo. Bet prieš atsakydamas lėtai apsuko dėžę krepšyje, kad etiketė žiūrėtų į jį.

Supratau tą „nė vieno iš ŽAIBO“.

Tą naktį palikau savo kambario žaliuzes pakeltas. Gyvenu priešais parduotuvę: jei Nr. 3 grįš, aš jį pamatysiu. Pastačiau dvi kėdes prie lango, vieną sau, o kitą, mažytę, žadintuvui. Langelis virš parduotuvės durų, kurį Mara palieka atvertą kaip tik tam (pirmą dieną palaikiau jį pašto dėžute), buvo juodas, nejudantis stačiakampis.

— Guni? — pasakė mama iš koridoriaus. — Ko tu nemiegi?

— Stebiu siuntinį.

— A. Na gerai. Bet stebėk jį apsivilkęs pižamą.

Pirmąsias dvidešimt minučių žiūrėjau į langelį, tolesnes – į žadintuvą, likusią nakties dalį – į sąsiuvinį, nes kai laukiu, man reikia ką nors veikti su rankomis. Todėl ant palangės, prie gatvės žibinto šviesos, patobulinau Tonio sėdynę. 1 versija buvo šeštadienio atlošas; 2 versija turi porankius ir apvalią vietą stiklinei. Nupiešiau ir stiklinę su servetėle.

Julita irgi norėjo stebėti, bet jos langas žiūri į kiemą, o iš kiemo galima stebėti tik džiūstančius skalbinius.

Auštant Nr. 3 pasigirdo anksčiau, nei pasirodė.

Tilin, tilin, tilin.

Jis skrido virš stogų, neskubėdamas, skambėdamas kaip ledų vežimėlis, dar neišsirinkęs kampo. Įsižiebė langas, paskui kitas, paskui trečias: trys, tarsi kas šauktų sąrašą. Sulojo 4 numerio šuo, kuris loja ant visko, kas skrenda, ar tai siuntinys, ar balandis. Ir tada pamačiau: mažą kvadratinį siluetą su rožiniu dangumi už nugaros, kuris perskrido mano gatvę mano lango aukštyje, įsmuko pro langelį virš durų ir, jau viduje, išgirdau, kaip jis nusileidžia ant savo lentynos su paskutiniu tilin, trumpesniu, tarsi kas nors padėtų raktus ant stalo.

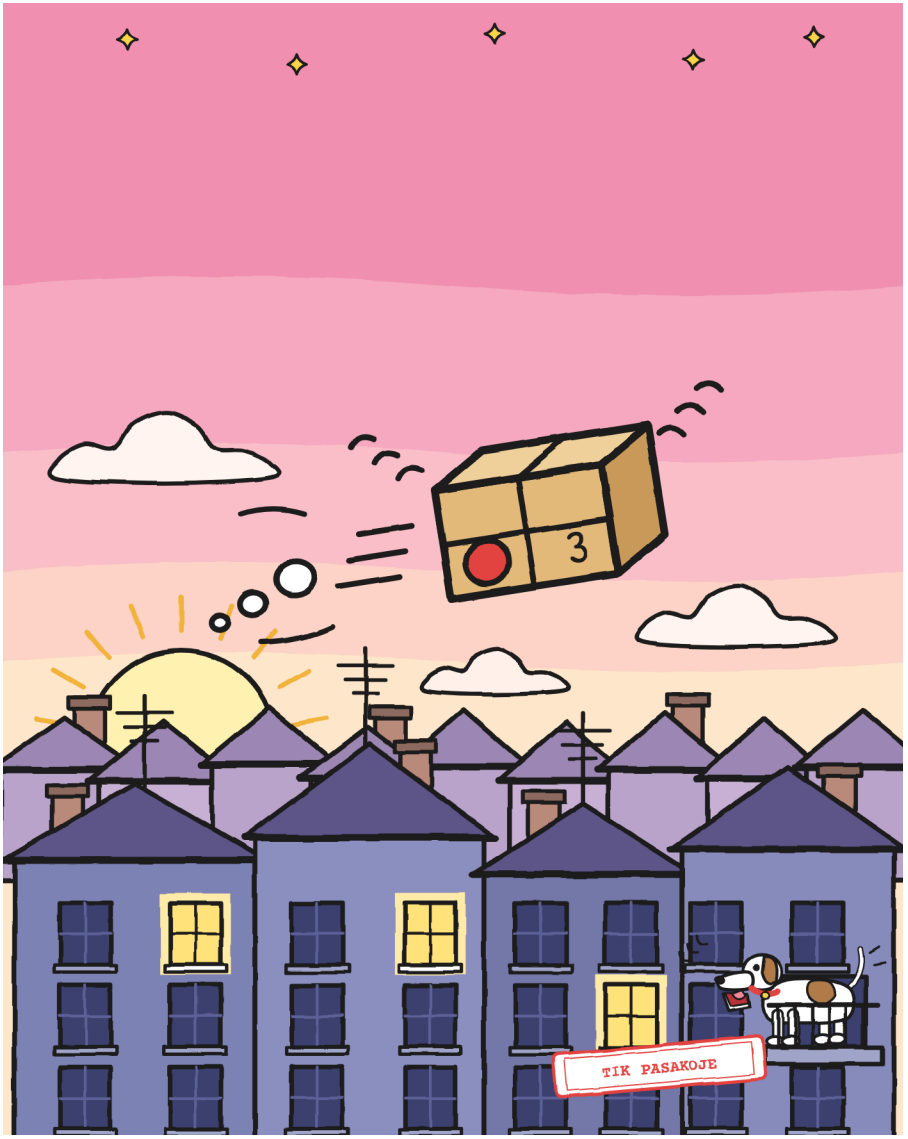

— Ar čia jis? — paklausė mama iš koridoriaus balsu žmogaus, kuris taip ir neužmigo visiškai.

— Jis.

— Tai dabar pusryčiauti.

Dar akimirką pasilikau prie lango. Kai mama vėl pašaukė, nuėjau pusryčiauti.

Po pamokų nuėjome į parduotuvę. Nr. 3 stovėjo savo lentynoje ir turėjo vienu antspaudu daugiau, raudoną, su dar šviežiu rašalu, kurio niekas nebuvo uždėjęs: trylika.

Pasakiau, kad man gaila vėl jį matyti lentynoje.

— Tai ne bausmė, — pasakė Mara. — Tai taisyklė. Nepasirašė niekas: jis sugrįžta.

Trylika antspaudų. Tokiu tempu dėžės nebebus matyti. –J.

Tonis atėjo dvidešimt po penkių, baigęs savo pristatymą. Jis neklausė, ar siuntinys grįžo: girdėjo jį praskrendant virš savo namų. Atsisėdo savo dėžėje, kuri tebestovėjo per du sprindžius nuo lentynos, ir pažiūrėjo į siuntinį nežiūrėdamas, kaip žiūrima į tą, apie kurį žinai, kad jis žiūri į tave.

To aš nemačiau. Man papasakojo jis:

— Palikau ją ant kilimėlio prie durų. Visą naktį.

— O kodėl neįnešei į namus? — paklausė Julita.

KĄ MAN PAPASAKOJO TONIS

— Namie jau ir taip pakankamai žmonių mane šitaip vadina.

Pasakė tai nesupykęs, ta lygia balso intonacija, kuria sako adresus. Julita nepaklausė, kiek žmonių yra „pakankamai“. Koja tik kartą pasakė tak.

— Vieno parašo užtektų viskam sutvarkyti, — pasakė Julita, kai Tonis išėjo. — Vieno. Tai užtrunka dvi sekundes. Išmatavau chronometru, pasirašydama pati.

Tai buvo tiesa. Ji pasirašė tris kartus ant atskiro lapo su savo įprasta J: dvi sekundės, dvi sekundės ir, kai išėjo kreiva, dvi su puse sekundės.

Atidariau sąsiuvinį ir rašiau tušinuku, stipriai spausdamas, kad žalia jo neuždengtų:

JIS NEPRAŠĖ, KAD UŽ JĮ SPRĘSTUME ŠITĄ.

Spaudžiau taip stipriai, kad frazė persispaudė ir į kitą lapą, reljefu. Julita išsitraukė žalią flomasterį. Bandė brūkšniais, spiralėmis, kryžiumi, bangelių debesimi. Žalia nenusitrina, bet šios frazės uždengti nepavyko: ji tebebuvo apačioje, visa, savo didžiosiomis raidėmis, įspausta į popierių.

Perskaičiau. Nesutinku. Kol kas. –J.

Pažiūrėjau į ją.

Turiu kitą idėją. Nežiūrėk į mane taip. –J.

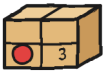

SKYRIUS 3

Autografai

Antradienį, išėjus iš mokyklos, šaligatvyje prieš parduotuvę stovėjo stalas. Stalai patys į gatvę neišeina, o šitas dar ir buvo apsirengęs: geltona staltiesė iki žemės, plakatas Julitos raštu ir, pačiame viduryje, uždengtas daiktas, kvadratinis ir labai ramus, iš tų, kurie atrodo laukiantys, kad kas nors jų kažko paklaustų.

Plakate žaliai buvo parašyta KURJERIŲ AUTOGRAFAI. Žemiau – ŠIANDIEN. O dar žemiau, smulkiau: Greičiausi rajone.

Už stalo stovėjo Julita, rankas susidėjusi už nugaros, su rimtu veidu žmogaus, kuris parduoda bilietus. Už vitrinos Mara kalbėjo telefonu. Tiksliau, klausėsi: linksėjo žiūrėdama į lubas, kur ji žiūri, kai pokalbis užsitęsia.

Smakru parodžiau į daiktą po staltiese.

— Tai pultas, — pasakė Julita, man dar nieko nepaklausus. — Kad būtų patogiau pasirašyti. Renku autografų kolekciją.

Pultas, kiek žinau, skirtas natoms atremti, kai griežiama smuiku. Ne parašams. Bet ji tai pasakė taip užtikrintai, kad dešimt sekundžių suabejojau tuo, ką žinau apie smuikus.

— Nuo kada renki autografus?

— Nuo vakar.

Vakar ji buvo pasakiusi, kad turi kitą idėją. Ta idėja turėjo staltiesę.

Ant pulto gulėjo lapas su linijomis ir, pačiame apačioje, langelis. Bent jau taip atrodė: iš tikrųjų tai buvo žirklėmis iškirptas langiukas. Prisitūpiau. Staltiesė turėjo tokį patį, tiesiai po juo.

Pakėliau kampą. Pultas buvo Nr. 3, paguldytas, etikete į viršų: TONIUKUI, trylika antspaudų GRĄŽINTA ir, tiesiai po staltiesės skyle, tuščias popieriaus gabalėlis, tiksliai parašo dydžio.

Iki galo tai supratau tik tada, kai nupiešiau, nes taip aš ir suprantu dalykus.

— Mano flomasteriu, — sušnabždėjo sužavėta Julita. — Rašalu, kuris nenusitrina. Rytoj jis jau negrįš, o Tonis nieko nesužinos, kol jam to nepaparodysime. Staigmena!

Veidas buvo žmogaus, kuris ketina įteikti dovaną ir labai gerai ją išsirinko. Net pirštų galiukai buvo žali nuo flomasterio.

Prisiminiau Maros sąlygas. Antrąją mokėjau mintinai.

KAIP TAI VEIKIA

1. Lapas su langiuku.

2. Staltiesė su skyle.

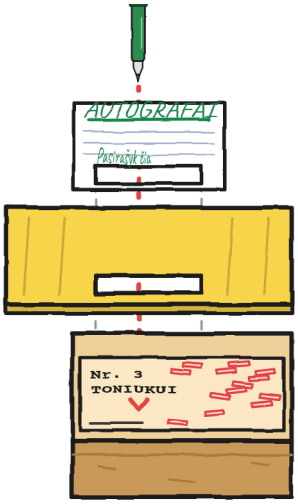

3. Nr. 3 etiketė – tuščioji jos dalis.

4. Kas pasirašo langiuke... pasirašo ant etiketės.

— Tonis neprašė, kad jis išeitų iš parduotuvės, — pasakiau. — Antra sąlyga.

— Jis dar padėkos.

— O Mara?

— Ji kalbėjo telefonu. Pasakiau, kad tai autografų stalas. Ir jis toks yra.

— O pultas?

— Apie tai ji neklausė.

Priminiau jai apie Florą ir aštuntąją sėklą: Julita neleido Florai pasirašyti per anksti.

— Tai ne tas pats. Tas buvo pusiau atliktas pristatymas. Šitas – trumpesnis kelias.

— Tai daryk tu, — pasakiau. — Aš ne.

Atsisėdau ant parduotuvės laiptelio, nugara į stalą ir sukryžiavęs rankas.

Atsisėdo ant laiptelio, labai oriai. Nepadėjo nė trupučio. –J.

ŽAIBAS pravažiuoja mūsų gatve dešimt po penkių. Išgirdome juos anksčiau, nei pamatėme, kaip būna su skambučiais. Jų buvo trys, vienas paskui kitą: priekyje Zoja, kur ji visada važiuoja; Brunas, didžiulis, minantis taip, tarsi gabentų spintą; o Tonis paskutinis, truputį atsiskyręs, tarsi eilėje važiuotų trys dviračiai, o jo dviratis nebūtų iš to paties rinkinio.

Paskui nupiešiau juos tokius, kokie atvažiavo, po vieną.

Zoja, „Raketa“, yra ta su kasa iki juosmens, kuri sekmadienį klausė, ką Tonis veža krepšyje. Ji greičiausia ir ji duoda pravardes. Brunas ant padangos turi lopą, o prie dviračio rėmo – oro pompą, dėl visa ko.

Zoja pamatė plakatą ir sustabdė dviratį.

— Autografai? Mūsų? — pasakė ji ir nulipo nuo dviračio.

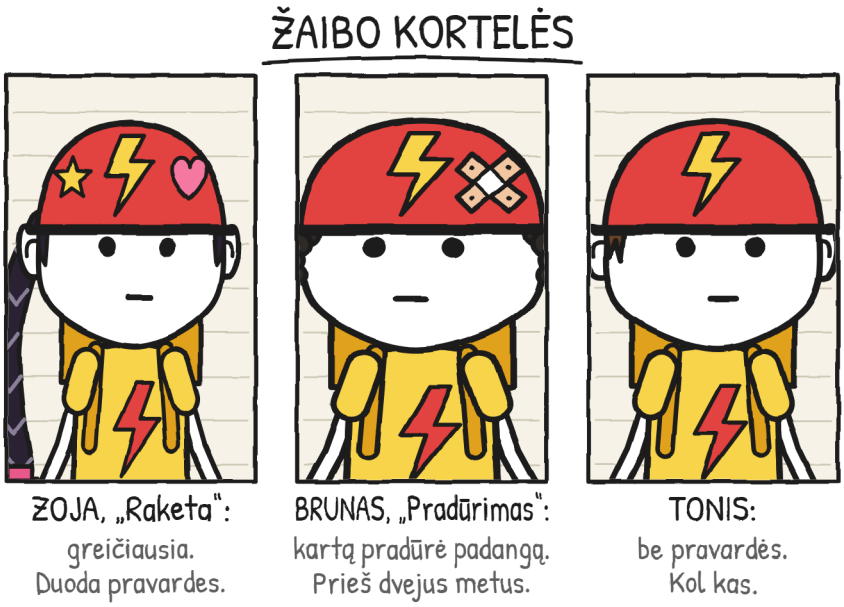

Niekas niekada nebuvo prašęs jų autografo. Todėl ir veikia. –J.

Zoja pasirašė pirmoji, su žvaigždute raidėje o. Brunas parašė „Brunas“, lėtai, įkandęs liežuvį ir kiekvieną raidę gerai apvalindamas. Zoja atėmė iš jo tušinuką, perbraukė vienu brūkšniu ir šalia parašė „Pradūrimas“.

— ŽAIBE pravardės prilimpa visam laikui, — paaiškino man Brunas nesupykęs. — Aš kartą pradūriau padangą.

Padangą jis pradūrė prieš dvejus metus. Daug čia to „Pradūrimo“ vienai padangai.

Tonis nebuvo nulipęs nuo dviračio. Jis žiūrėjo į stalą taip pat, kaip sekmadienį žiūrėjo į Nr. 3: iš toli, abiem rankomis laikydamasis už vairo.

— Tavo eilė, Toni, — pasakė Julita. — Čia apačioje, langelyje. Tai garbės vieta.

Ir padavė jam savo žalią flomasterį.

Tonio autografo niekas niekada nebuvo prašęs. Jis nulipo nuo dviračio ir išsitiesė.

Aš buvau nusukęs galvą. Viską mačiau nuo laiptelio, burna pilna „tai ne mano reikalas“.

Atsistojau. Net nenusprendžiau: tai padarė mano kūnas, kaip žagsulys, manęs nepaklausęs.

— Toni, pala...

Pavėlavau. Tonis vienu truktelėjimu pritraukė pultą, kad pasirašytų, ir po staltiese kažkas prabilo anksčiau už mane.

TILIN!

Sekundę viskas sustingo: lapas, Tonio ranka su flomasteriu per pirštą nuo langiuko, keturi veidai virš daikto. Aš dar nebuvau pasiekęs stalo.

Tonis dviem pirštais pakėlė staltiesę už kampo.

AUTOGRAFAI
Zoja
Brunas
Pradūrimas
TILIN!

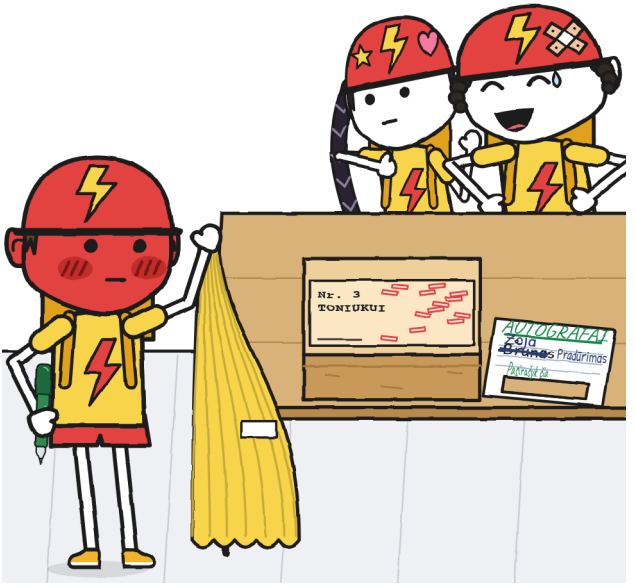

— „To-niu-kui“, — perskaitė Zoja lėtai, tarsi skelbtų laimėtoją.

— Toniukas? — pasakė Brunas ir nusijuokė.

Zoja nesijuokė. Zoja mąstė.

Julita nuleido žvilgsnį į langiuką.

Tonis nešaukė. Lėtai užmovė flomasteriui dangtelį, kol išgirdo spragtelėjimą, ir paliko jį ant lapo. Nepasirašęs.

— ŽAIBAS spąstų nepasirašo.

Paskui sugriebė vairą ir nuėjo pėsčiomis, su tuo laikrodžio tiksėjimu, kurį daro dviratis, kai niekas nemina. Niekas nesekė iš paskos. Ir aš ne.

Jis buvo šalmo spalvos, iki pat sprando. Bet tai nebuvo gėdos raudonis. Tai buvo kitoks.

Raudonometras tokiam raudoniui skaičiaus neturi. –J.

Mara išėjo su violetiniu audeklu. Sustojo ties durimis, pažvelgė per petį į tuščią vietą lentynoje, pažvelgė į stalą ir pažvelgė į Julitą. Neklausė, kas tai padarė.

Uždengė Nr. 3 ir paėmė jį ant rankų.

— Šis siuntinys nepristatytas, — pasakė ji Zojai ir Brunui. — O ką rašo etiketė – tai Tonio reikalas.

Brunas nebesišypsojo. Zoja kartą atsigręžė į jau violetinį daiktą. Jie užlipo ant dviračių ir nuvažiavo nepaskambinę skambučiais. Kiek prisimenu, tai buvo pirmą kartą.

Padėjau Julitai surinkti: staltiesę, plakatą, lapą su dviem parašais ir skyle. Flomasterį ji pasiėmė pati, neatidariusi. Nesakiau jai „aš juk sakiau“. Nepasakiau ir „nieko neatsitiko“, nes atsitiko.

Sulankstėme staltiesę kartu, kiekvienas už savo galo. Lėtai suglaudėme kampus. Skylė liko viduryje.

— Tu nieko nepadarei, — pasakė ji.

Ji tai pasakė, kad paliktų mane nuošalyje. Tai buvo dovana, ir per visą vieną sulankstymą buvau beveik ją priėmęs: aš juk nieko neiškirpau ir nieko nenuėmiau iš jokios lentynos. Išlyginau

raukšlę, kurios nebuvo. Sutapdinau savo galą su jos. Suskaičiavau šaligatvio plyteles nuo laiptelio iki ten, kur stovėjo stalas.

Jų nebuvo net dvylikos. Jos visą popietę buvo prieš mano akis.

— Perspėjau per vėlai, — pasakiau, žiūrėdamas į staltiesę. — Galėjau tai pasakyti anksčiau. Arba pašaukti Marą.

Julita neatsakė. Atėmė iš manęs staltiesę, sulankstė ją vienu kartu daugiau, nei reikia, ir grąžino.

Paskui įėjo ir viską papasakojo Marai, pati viena, nieko nepraleisdama. Aš likau prie durų, su staltiese glėbyje. Iš ten girdėjosi viskas: langiukas, staltiesė, lentyna, telefonas. Mara išklausė ją iki galo.

— O Toniui, — pasakė Mara, kai ji baigė, — papasakosi tu.

Trečiadienį Tonis pravažiavo dešimt po penkių ir nesustojo. Pravažiavo greitai, žiūrėdamas tiesiai prieš save, tuo greičiu, kuris yra kitas būdas nebūti. Dvidešimt po penkių pravažiavo vėl: išgirdau jį atvažiuojantį, išgirdau nestabdantį, išgirdau išvažiuojantį. Tam, kas pristato per dešimt minučių arba nemokamai, tris kartus pravažiuoti tą pačią gatvę joje nesustojus – labai keistas būdas neįeiti į parduotuvę. Tai buvo gana panašu į beldimąsi į duris.

Aš sėdėjau ant to paties laiptelio.

Trečią kartą Julita jau stovėjo šaligatvio viduryje su popieriaus lapu. Ji buvo leidusi Toniui praeiti du kartus.

Ji laikė lapą abiem rankomis, veido aukštyje, kaip oro uostų lenteles, o Tonis skaitė jį nuo dviračio, viena koja ant žemės, jo nelietęs. Trys sakiniai ir vienas žodis: „Išnešiau tavo siuntinį“, „Norėjau tave apgauti“, „Parodžiau tavo etiketę kitiems“. O žemiau, vienas ir didesnis, „Atsiprašau“. Žinau tiksliai, nes vėliau ji tai nusirašė į mano sąsiuvinį. Nebuvo nė vieno „bet“, nė vieno „netyčia“, nė vieno „norėdama padėti“. Patikrinau du kartus, ieškodamas.

Pasirašė „—Julita“. Julita viską pasirašo viena J. Šį kartą ji buvo uždėjusi visas raides.

— Gerai. Perskaičiau, — pasakė Tonis.

— Ar atleisi man?

To nebuvo lape. Julita suspaudė pirštais lapo kraštą.

— Pasakiau, kad perskaičiau.

Tonis padėjo koją ant pedalo ir nuvažiavo. Šį kartą minant, neskubėdamas ir nestabdydamas. Julita liko žiūrėti į gatvę, o paskui įsidėjo lapą į kombinezono kišenę, nesulenkusi.

Tą popietę parduotuvėje Tonio dėžė liko tuščia.

Pasirašiau pilnu vardu. Tai buvo minimumas. —J.

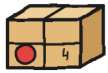

SKYRIUS 4

Mažas dviratukas

Ketvirtadienį Tonis įėjo į parduotuvę nesidairydamas į gatvės puses.

Sekmadienį, prieš įeidamas, jis buvo pažiūrėjęs į vieną pusę ir į kitą, kaip prieš einant per gatvę, kai nepasitiki automobiliais. Šį kartą įėjo tiesiai, su užsidėtu šalmu. Nebebuvo nė vieno iš ŽAIBO, nuo kurio reikėtų slėptis: tie du, kurie turėjo sužinoti, sužinojo antradienį, su visa staltiese.

Jo nesitikėjome. Nuo antradienio mudu su Julita kalbėjome mažai ir atsargiai, kaip du žmonės, kurie dviese neša padėklą su stiklinėmis. Julita buvo nustojusi garsiai kurti planus, ir būtent tai labiausiai krito į akis: kaip kai sustoja šaldytuvas ir tik tada supranti, kad jis ūžė.

Po pažastimi nešėsi dviratį.

Jo tikrasis dviratis liko lauke, atremtas į sieną. Šitas buvo raudonas ir toks mažas, kad nešėsi jį kaip duonos kepaliuką, o ant vairo buvo sandėliuko dulkių kuokštų.

Tai nebuvo jo dviratis. O gal buvo: jo ankstesnis.

Praėjo pro savo dėžę nesisėdęs. Ji tebestovėjo ten, kur Mara paliko ją šeštadienį: apversta, prie taburečių, tuščia. Julita pradėjo kelti nuo taburetės ir vėl atsisėdo. Taip padarė du kartus.

— Nuo sekmadienio galvoje man skamba tilin, — pasakė Tonis, kalbėdamas Marai ir niekam kitam. — Atrodo, žinau, iš ko tas garsas. Noriu patikrinti, ar gerai prisimenu. Noriu jį atidaryti. Bet ne čia. Ten, kur nėra vitrinos.

Mara neklausė kodėl. Nuėmė Nr. 3 nuo lentynos ir nusivedė mus į galinį kambarį.

Galiniame kambaryje yra plika lemputė, lentynos su virvele ir pakavimo popieriumi, prie sienos sukrauti pristatymų maišai ir mažas stalas, ant kurio Mara paliko dėžę.

— Atidaryti, kad pažiūrėtum, nereiškia pasirašyti, — pasakė ji, žiūrėdama į Tonį, kaip paduodamas skėtis: ne todėl, kad lyja, o dėl visa ko. — Be parašo auštant jis sugrįžta.

Tonis linktelėjo.

Julita buvo likusi prie durų, viena koja vienoje staktos pusėje, kita – kitoje.

— Ar galiu likti? — paklausė ji. Ji paklausė.

Tonis delsė. Nežinau, kiek: matuoti laiką yra Julitos reikalas, o Julita buvo užsiėmusi.

— Jei nieko nelysi.

— Nei dėžės, nei temos.

Ji atsisėdo ant maišo kampe.

Tonis nusiėmė šalmą ir pakabino ant vinies. Be šalmo matėsi suplokštėję kaštoniniai plaukai ir ausys, kurios jau nebuvo tokios raudonos kaip antradienį. Paskui atrišo virvutę, iš tų pakavimo virvučių, kuri buvo pasidariusi tokios pat spalvos kaip popierius. Viduje buvo laikraštis, toks senas, kad plyšo pats. Tonis atlankstė jį pirštų galiukais. O tarp popieriaus...

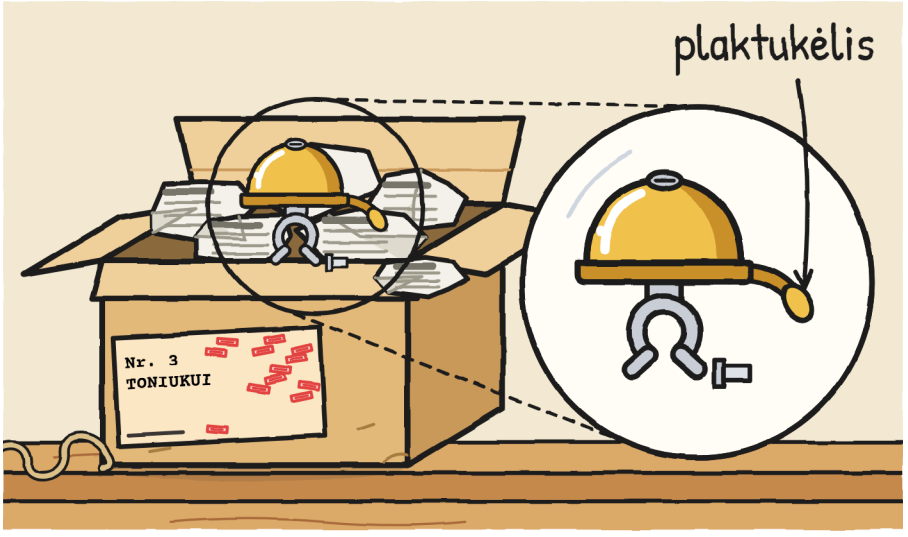

Dviračio varpelis. Mažas, auksinis, su plaktukėliu, pritvirtintu prie spyruoklės: užtenka papurtyti, ir jis suskamba.

Nr. 1 kandžiojosi. Nr. 2 bėgiojo. Nr. 3 tik skamba.

Nei drakono, nei letenų. Varpelis. Man patinka. –J.

Po popieriumi buvo raštelis, sulenktas į keturias dalis. Tonis išlankstė jį ant stalo. Raštas buvo smulkus, kreivas, rašytas tarsi važiuojančiame autobuse. Kampe buvo rašalo dėmė:

„Toniuk, sakiau tau, kad vėl skambės. Dabar skamba. Atleisk už vėlavimą. —R.“

Ir žemiau:

„P. S.: Gal tu jau paaugai. Varpelis – ne.“

Tonis ją perskaitė du kartus.

— Kokia bloga rašysena, — pasakė jis.

Ir daugiau nieko ilgą laiką.

R. žodį ištesi vėlai. Taip sakė Flora. Nepasakė, KIEK vėlai. –J.

Tada Tonis pastūmė dėžę ir pastatė dviratuką ant stalo.

Nupiešiau dviratį su rodyklėmis.

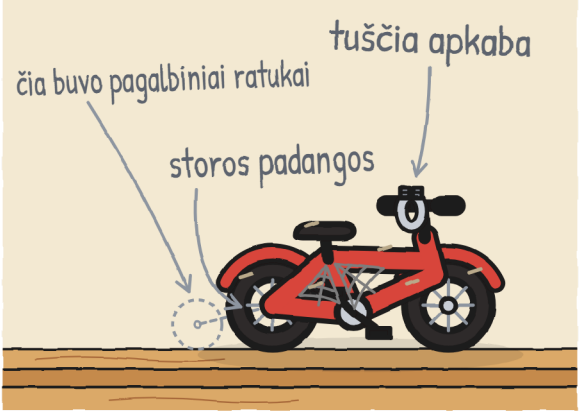

Storos padangos; žymės ant galinės, kur buvo pagalbiniai ratukai; o ant vairo – tuščia apkaba su savo varžtu.

— Buvo mano, — pasakė Tonis. — Turėjo šitą varpelį. Vieną dieną jis nustojo skambėti: tik darė klak. Kažkas man pasakė: „Duok jį man, Toniuk, aš sutaisysiu ir grąžinsiu“.

— Kas? — išsprūdo Julitai, ir ji užsidengė burną abiem rankomis.

— Veido neprisimenu. Prisimenu varpelį. Ir tai, kad ilgai laukiau.

Julita vis dar laikė abi rankas ant burnos.

— Namie mane vis dar vadina Toniuku, — pasakė Tonis. — ŽAIBE – ne. ŽAIBE aš esu Tonis: pats užrašiau kortelėje pirmą dieną.

Įsivaizdavau jį su ŽAIBO tušinuku, vardo langelyje įrašantį TONIS, niekam nieko nesakant: vienintelis vardas rajone, kurio jam nebuvo davęs kas nors kitas.

— O kas blogo Toniuke? — paklausiau. Paklausiau iš tikrųjų, be jokio tikslo. Su klausimais man būna kaip su žagsuliu: išsprūsta.

— Nieko. Kol nepasako Zoja. ŽAIBE pravardės prilimpa visam laikui. Pažiūrėk į Bruną.

— Brunas mane vadino Toniuku šešis kartus nuo antradienio, — pridūrė jis. — Suskaičiavau.

Julita savo kampe pasidarė visai maža.

Niekas nežinojo, kaip tęsti. Tada Julita paklausė:

— Ar vis dar tilpsi?

Negalėjo susilaikyti.

Mara nuleido dviratuką nuo stalo ant žemės, tokiu atsargumu, kokiu nuleidžia ką nors nuo aukštos taburetės. Tonis pažiūrėjo į dviratuką. Pažiūrėjo į Marą. Atsisėdo.

Tilpo. Daugmaž. Keliai siekė ausis, o alkūnės styrojo į šonus.

Mara išleido garsą, kuris kitam žmogui būtų buvęs juokas. Ir Tonis nusijuokė. Nuo šeštadienio nebuvau jo matęs juokiantis. Antradienį juokėsi Brunas; šį kartą juokėsi jis. Skamba ne taip pat.

Raudonometras: 0. Užrašau, nes tai irgi skaičiuojasi. –J.

Man buvo šovusi į galvą viena mintis, ir turėjau nuspręsti, ar ją pasakyti reiškia padėti, ar stumti. Su Toniu, taip sėdinčiu, susirietusiu ant dviračio, kuris jau nebebuvo jo dydžio, skirtumas pasirodė plauko storio. Pasakiau ją kaip faktą, ne kaip patarimą.

— Tavo dabartiniame dviratyje jau yra skambutis, — pasakiau. — ŽAIBO. Neprivalai jam uždėti šito. Gali jį pasilikti. Arba leisti jam sugrįžti.

— Žinau, — pasakė Tonis.

Bet pažiūrėjo į mane, tarsi niekas jam to dar nebūtų sakęs.

Savo kampe Julita, mane išgirdusi, pakėlė galvą. Nieko nepasakė. Matėsi, kad tai pasilieka sau.

Vienuolika minučių ji tylėjo ir klausėsi, flomasterį pasidėjusi į šalį, o rankas įkišusi į kombinezono kišenes. Apie tas vienuolika minučių sužinojau, nes ji pati vėliau jas užsirašė mano sąsiuvinyje.

Vienuolika minučių. Man nutirpo liežuvis. –J.

— Noriu jį išbandyti pats vienas, — pasakė Tonis.

Išėjome visi trys. Tonis uždarė galinio kambario duris.

Julita nuėjo į tolimiausią parduotuvės kampą, kad negirdėtų. Aš, kad negirdėčiau, piešiau: Tonio sėdynė jau turi stogelį. Vis tiek girdėjosi. Mara sutvarkė keletą virvučių, kurios jau buvo sutvarkytos.

Tilin.

Tai buvo tas pats tilin kaip šeštadienį. Paskui dar vienas. O paskui nė vieno ilgą laiką. Niekas iš mūsų trijų nežiūrėjo į duris.

Kai jis išėjo, rankoje turėjo varpelį, o po pažastimi – dėžę. Dviratukas liko galiniame kambaryje, atremtas į maišus, su tuščia apkaba.

— Pasiimu ją iki rytojaus. Nepasirašęs.

— Tada auštant ji sugrįš, — pasakė Mara.

— Tegul sugrįžta. Noriu žinoti, kaip tai – turėti ją vieną naktį.

— O jei paliks varpelį ne dėžėje? — paklausiau aš.

— Niekada to nebandžiau, — pasakė Mara. — Ir nebandysiu septintą ryto.

Tonis viską sudėjo atgal: varpelį ir raštelį.

Penktadienį, auštant, mano gatvė vėl suskambo: tilin, tilin, tilin, virš stogų, neskubant. Įsižiebė tie patys trys langai. Sulojo tas pats šuo. Grįžimas Nr. 14.

To, kas buvo prieš tai, nemačiau. Tą popietę man papasakojo Tonis iš savo dėžės, žiūrėdamas į grindis:

— Šį kartą jis nemiegojo ant kilimėlio. Miegojo ant mano naktinio staliuko. Auštant pradėjo daužytis į stiklą, ir aš jam atidariau langą.

— O kaip yra? — paklausiau. — Turėti ją vieną naktį.

Tonis delsė.

— Ilga, — pasakė jis.

Tą popietę nupiešiau abu Tonio dviračius, vieną šalia kito. Prie dabartinio nupiešiau varpelį, kuris labai gražiai atrodo. Apačioje parašiau „anksčiau“ ir „dabar“.

Julita užklijavo ant viršaus popierėlį, kaip tik ant vairo, uždengdama mano ką tik nupieštą varpelį:

Varpelio dar neuždėjo. –J.

Jis atidarė langą siuntiniui. Koks mandagus. –J.

Pabandžiau nulupti jį nagu, už kampo.

Ji buvo teisi. Truputį erzina.

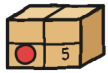

SKYRIUS 5

Privačiai

Penktadienio popietę Nr. 3 stovėjo savo lentynoje, su keturiolika antspaudų.

Tonis savo dėžėje žiūrėjo į jį iš tolo.

Julita jau dvi dienas kažką ruošė. Tai žinojau, nes jau dvi dienas ji nesakė man, ką.

Bijojau blogiausio. Paskutinį kartą, kai Julita kažką slapta ruošė, ta paslaptis turėjo staltiesę.

Šį kartą pirmiausia patikrinau, ar nėra staltiesės. Nei stalo, nei pulto, nei žirklėmis iškirpto langiuko: sąsiuvinio lapas su linijomis. Julita padėjo jį Toniui ant kelių, nieko nepasakiusi, ir atsitraukė iki sienos, rankas susidėjusi už nugaros, dviem žingsniais daugiau, nei reikėjo. Suskaičiavau juos.

Tai buvo lapas su dviem variantais.

Tonis perskaitė jį du kartus; antrą kartą – tik B. Aš, per jo petį išsilenkęs su periskopo diskretiškumu, perskaičiau tris kartus, ieškodamas spąstų.

Tonis pakėlė akis ir pažiūrėjo į Marą.

— Jei pasirašysiu, kas apie tai sužinos?

Tai pasakė su ausimis ties vienetu.

— Aš. Ir mano registro knyga, kuri neišeina iš šio stalčiaus.

Mara atidarė prekystalio stalčių tiek, kad matytųsi: storą knygą, užsegtą guma. Uždarė stalčių klubu.

— O ŽAIBAS?

— Aš ŽAIBUI nepasakosiu. Registro knyga – ne lentelė ant sienos.

Julita atvėrė burną ir vėl ją uždarė. Už Maros, ant sienos, žalia lentelė vis dar rodė LIKO 18.

Lentelėje – skaičiai. Vardai lieka stalčiuje. –J.

Tonis atsistojo nuo savo dėžės. Dėžė išleido tuščią, dundantį garsą, kokį išleidžia dėžė, likusi be žmogaus.

— B.

Julita nešoktelėjo. Mačiau, kaip ji nešoktelėjo.

Ji sugniaužė kumščius taip, kad pabalo krumpliai.

— Galiniame kambaryje, — tęsė Tonis. — Ir noriu, kad jūs būtumėte. Jūs abu.

— Ir aš? — paklausė Julita.

— Tu esi ta, kuri labiausiai nori, kad pasirašyčiau. Man geriau, kad būtum priešais akis.

Nr. 3 nuimti teko man. Užlipau ant mėlynosios taburetės ir nuleidau jį abiem rankomis, nekvėpuodamas, kaip nešantis lėkštę sriubos iki pat kraštų. Vis tiek suskambo: mažas, mandagus tilin, kuris reiškė „leiskite“.

Grįžome į galinį kambarį. Tonis nusiėmė šalmą ir paliko ant maišo, su nukarusiu dirželiu.

Padėjau Nr. 3 ant stalo. Tonis pakėlė dangtį ir vėl išėmė varpelį bei raštelį. Padėjo juos po lempa: varpelį, auksinį, ant šono, su plaktukėliu, ramiai gulinčiu ant spyruoklės; raštelį, išlankstytą ir išlygintą delno kraštu, su bloga R. rašysena, kuri toje šviesoje atrodė kaip piešinys.

Žiūrėjo į juos lėtai, kaip skaičiuojantis grąžą.

— Prieš pasirašydamas, žiūriu, ką pasirašau, — pasakė jis niekam į akis nežiūrėdamas.

Julita pasidarė savo marškinėlių spalvos.

Julita padavė jam savo žalią flomasterį su uždėtu dangteliu. Padavė jį taip, kad galiukas žiūrėtų į ją, kaip paduodamos žirklės. Paskui nuėjo į kampą ir atsisėdo ant maišo, labai tiesiai, pakelta smakru ir keistai atkišusi alkūnes.

— Ką darai? — paklausiau.

— Atsisėdu ant savo rankų. Kad nepadėčiau.

Tai buvo pažodžiui. Ji buvo pasikišusi rankas po šlaunimis, po vieną iš kiekvienos pusės, ir spaudė jomis maišą. Judino lūpas; manau, skaičiavo dramblius.

Aš buvau lovoje pasitreniravęs, kaip laiku perspėti, jei prireiktų. Tą popietę nieko nereikėjo sakyti.

Uždariau sąsiuvinį ir pasikišau jį po pažastimi.

Vėliau jis viską užrašė. —J.

Tonis nukėlė flomasterio dangtelį ir pasirašė.

Nedvejojo, bet užtruko. Didžioji T, didelė. O. N. I su taškeliu, kurį uždėjo lėtai. S. Penkios aiškios, tiesios raidės.

Kampe atsirado antspaudas, kurio niekas nebuvo uždėjęs: PRISTATYTA.

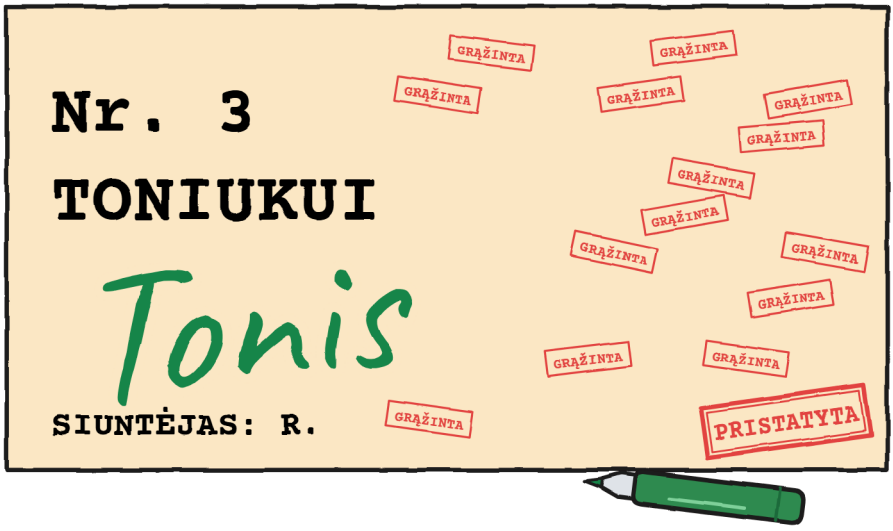

Etiketėje buvo parašyta „Toniukui“. Parašas – „Tonis“.

— Ar taip tinka? — paklausė jis Maros. — Tai ne tas pats vardas.

Mara perskaitė etiketę iš viršaus į apačią, jos nelietusi.

— Pasirašo tas, kas gauna, — pasakė ji. — O gavai jį tu.

Grįžome į parduotuvę. Tonis nešėsi varpelį vienoje rankoje ir vėl buvo užsidėjęs šalmą. Aš vis dar laikiau sąsiuvinį uždarytą. Mara užgesino lempą ir ėjo paskutinė.

Atidarė stalčių, išėmė knygą su guma ir įrašė pristatymą: datą, numerį ir penkias raides.

Julita jau laikė rankoje mėlynąją taburetę – tą pačią, kuria visada pasiekia lentelę – ir jau ėjo link sienos. Sustojo kaip įbesta. Vėl padėjo ją ant žemės, kojomis žemyn, be garso.

— Ar galiu pakeisti lentelę? — paklausė ji.

Paklausė Tonio, o ne Maros.

Tonis pažiūrėjo į lentelę. Užtruko, kaip užtrunki tikrindamas adresą.

— Ten parašytas tik skaičius.

— Tik.

— Gerai.

Julita užlipo ant taburetės, vienu brūkšniu perbraukė 18 ir šalia užrašė didžiulį 17 žaliu, kuris nenusitrina.

Aš paklausiau pirma. Tebūnie užrašyta. –J.

Tonis išėjo į šaligatvį, atrėmė savo dviratį į sieną ir iš kuprinės išsitraukė atsuktuvą.

— Uždėsi jį? — paklausiau.

— Taip.

— O ŽAIBO skambutis?

— Tas – ŽAIBO. Šitas – mano, — pridūrė jis nepakeldamas akių. — Palaikysi man dviratį?

Uždėjo jis pats. Aš tik palaikiau dviratį, ir tik todėl, kad paprašė. Apkaba užsisegė aplink vairą, šalia pilko ŽAIBO

skambučio. Tonis priveržė varžtą, kol jam pasirodė, kad užtenka. Mara žiūrėjo nuo durų, sukryžiavusi rankas, o jai tai yra plojimo forma.

Paskui pirštu patapšnojo plaktukėlį.

Tilin.

Dešimt po penkių pravažiavo ŽAIBAS. Jie važiavo gatve vienas paskui kitą: priekyje Zoja, kasa plazdėdama vėjyje; už jos Brunas, su oro pompa prie rėmo; o gale – tuščia vieta Tonio dydžio. Brunas sustabdė dviratį.

— O kas čia skamba?

— Varpelis.

— Iš kur jis?

— Buvo mano.

— Iš tada, kai buvai Toniukas?

Pažiūrėjau į Tonio veidą. Nieko. Net ausys neparaudo.

— Iš tada, kai mane taip vadino. Dabar mano vardas – Tonis. O tu kaip vadiniesi?

— Pra... — Brunas nutrūko. — Brunas.

— Vadinasi, Brunai.

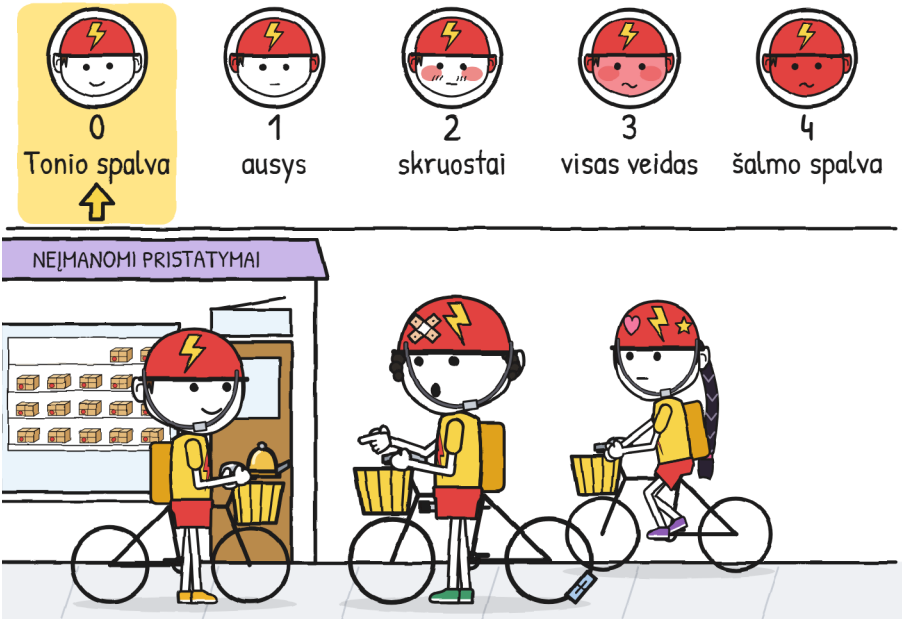

Brunas pakėlė galvą kaip tas, kuris išgirsta savo vardą per garsiakalbį. ŽAIBE jau dveji metai, kai niekas nevadino jo Brunu.

Zoja atvėrė burną.

Antradienį ji buvo perbraukusi „Brunas“ ir parašiusi „Pradūrimas“.

Tonis patapšnojo plaktukėlį. Vieną kartą, niekam į akis nežiūrėdamas.

Tilin.

Zoja užsičiaupė. Susimąstė. Truko tiek, kiek trunka geltonas šviesoforo signalas.

— Gražiai skamba, — pasakė ji. — Vėluojame, Toni.

Ji pasakė „Tonis“. Be jokių priedų. –J.

Jie nuvažiavo vienas paskui kitą: Zoja, Brunas ir, paskutinis, Tonis, nykščiu visada netoli plaktukėlio.

Tą naktį vėl palikau žaliuzes pakeltas.

Palikau ir dvi stebėjimo kėdes prie lango, savo ir mažytę žadintuvui, iš tradicijos, o į lovą įlindau pasiėmęs žadintuvą po pažastimi. Tą naktį stebėjau gulėdamas.

— Vėl stebi? — paklausė mama iš koridoriaus.

— Šiandien stebiu, kad nieko nenutiktų.

— Man tai puikiai sekasi. Miegok.

Ištvėriau beveik iki dvyliktos.

Užmigau su neuždengtu flomasteriu. Mano pagalvė žalia. –J.

Pabudau anksčiau, nei suskambo žadintuvas, visu kūnu pasirengęs tilin.

Išaušo.

Nieko neskambėjo.

Nė tilin, nė lango, nė 4 numerio šuns.

Tai gražiausia tyla, kokią esu girdėjęs savo gatvėje.

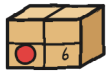

SKYRIUS 6

Kol kas

Šeštadienį, dešimtą valandą, nupiešiau lentyną: septyniolika siuntinių ir trys tuščios vietos.

Gatvę buvau perėjęs apsirengęs, o tai jau pažanga: pirmą šeštadienį perėjau su pižama ir kambarinėmis šlepetėmis. Prieš įeidamas pažiūrėjau į langelį virš durų, tą, kurį Mara palieka atvertą grįžtantiems. Jis tebebuvo atviras. Niekas neįskrido.

Tuščios vietos užtruko ilgiau nei siuntiniai. Kiekvienoje liko švarus stačiakampis, apsuptas dulkių. Piešiau jas nespausdamas pieštuko.

Mara tuo metu išėmė iš stalčiaus savo knygą ir atvertė ją ant prekystalio, nugara į duris. Atplėšė Nr. 3 etiketę ir įklijavo ją į savo knygą, prie kitų dviejų.

Tonis, kuris šeštadienius atlieka taip, kaip pristato siuntas (punktualiai ir nieko nenusiimdamas), žiūrėjo iš kitos prekystalio pusės, su šalmu ant galvos. Jo vardas, tas iš parašo, keliavo iš

dėžės į knygą. Jis pažiūrėjo į knygą. Pažiūrėjo į duris, uždarytas. Dar kiek ilgiau pažiūrėjo į knygą.

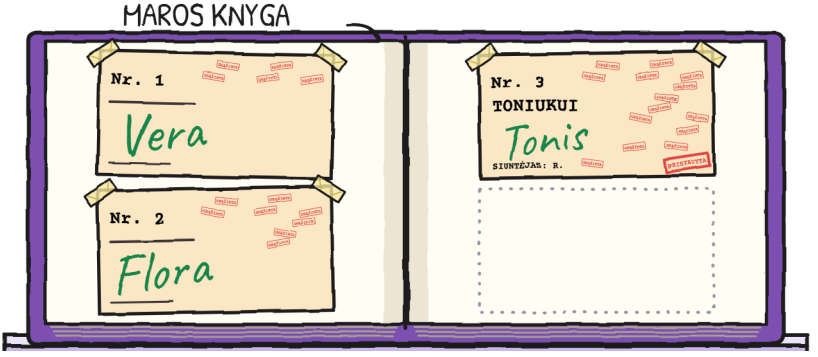

Trisdešimt septyni antspaudai, dvidešimt trys ir keturiolika. Trys parašai žaliai.

Kiaušinis, sėklos ir varpelis. Visi trys pavėlavo. Visi trys atkeliavo.

Trečiąjį pasirašė Tonis. Šį kartą aš tik padaviau jam flomasterį. –J.

Tonis atsisėdo savo dėžėje ir pasimuistė. Šį kartą į lentyną nepažiūrėjo.

— Dėžė tebėra „kol kas“, — pasakė Mara, nepakeldama akių nuo knygos.

— Kol kas man tinka, — pasakė Tonis.

„Kol kas“ gali trukti metų metus. Paklausk Nr. 3. –J.

Parodžiau Toniui savo sėdynės projektą. Tai buvo atėmę man visą savaitę.

Tai buvo galutinė versija, su matmenimis ir legenda: pristatymų dėžė, paversta sostu. Joje buvo sujungtas atlošas iš audros nakties; 2 versijos porankiai ir vieta stiklinei; 3 versijos stogelis su kutais ir naujas kilimas, irgi su kutais. Antena išėjo pati, dvyliktą valandą nakties; nežinau, ką ji ketino priimti, todėl ją palikau.

Ištiesiau jį abiem rankomis, kaip diplomą. Tonis peržiūrėjo jį visą, tokiu pat rimtumu, kuriuo buvo skaitęs R. raštelį. Nė karto nesijuokė. Įvertinau tai. Julita žiūrėjo per mano petį veidu žmogaus, kuris nuotraukoje atpažįsta giminaitį.

— Ar duosi man? — paklausė jis.

Sulenkė jį į keturias dalis, uždėjo ant dėžės ir atsisėdo.

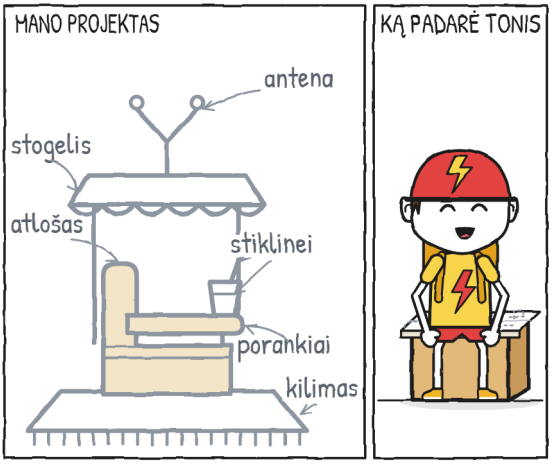

Lauke varpelis buvo pasviręs ant vairo. Pamatėme tai išėję pakvėpuoti oru: jis buvo nukrypęs pusę apsisukimo į šoną, kaip galva, kuri užmiega autobuse.

— Palaikysiu jį, kol užveržsi, — pasakiau.

— Galiu pats.

Jis galėjo pats. Aš žiūrėjau į tą varžtą. Atrodė, kad jis turi šimtą apsisukimų.

Tonis iškišo liežuvio galiuką. Julita, šalia manęs, buvo įkišusi rankas į kombinezono kišenes iki riešų; kišenėse matėsi jos kumščiai. Aš kombinezono neturiu: įsikibau viena ranka į kitą už nugaros.

Kai Tonis padarė paskutinį apsisukimą, varpelis liko žiūrėti tiesiai priekin, tiesus kaip kareivis.

— Viskas, — pasakė jis.

Paleidau pats save už rankos, o tai sunkiau, nei atrodo.

Kai grįžome vidun, Julita ištraukė iš po prekystalio autografų lapą. Jis turėjo du parašus, skylę ir, nuo to ryto, lopą: langiukas buvo užklijuotas popieriaus gabalėliu ir tiek daug lipnios juostos, kad lopas buvo patvariausia lapo vieta.

— Tai tas iš spąstų, — pasakė ji Marai, kol ši dar nespėjo paklausti. — Aš jį pataisiau.

Paskui padėjo lapą priešais Tonį.

— Ar pasirašysi man autografą? Tikrą. Be nieko apačioje.

Pasakė tai lėtai, vieną kartą, ir laukė.

Tonis pažiūrėjo po lapu. Pažiūrėjo po prekystaliu. Apvertė varlę.

Kai Tonis pakėlė varlę, Julitai krustelėjo veido raumuo. Tai buvo vienintelis prieštaravimas. Ji pati jį atsiėmė.

— Gerai.

Pasirašė ant lopo: „Tonis“, su žaibu, kabančiu nuo paskutinės raidės.

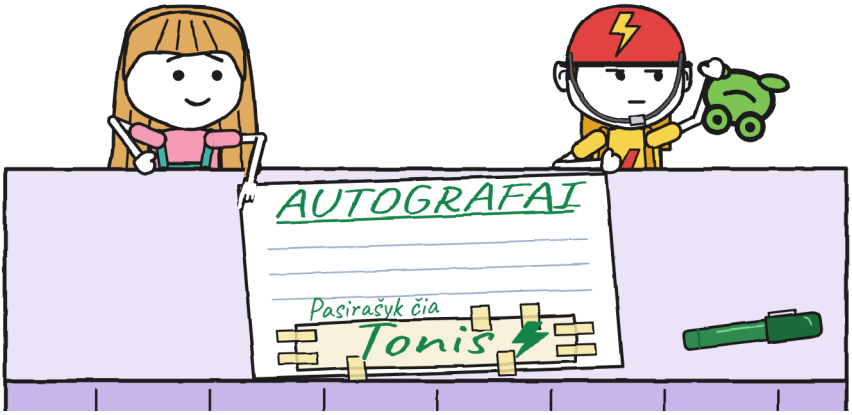

Pelniau tai. –J.

Vidurdienį Tonis išvyko į pristatymą. Mačiau jį išvažiuojant nuo durų: varpelis tvirtai sėdėjo savo vietoje. Ponas su berete lėtai ėjo skersai gatvę, pasiramsčiuodamas lazda, pėsčiųjų perėja kampe.

Tonis sustojo. Palaukė viena koja ant žemės. Paskui vieną kartą paskambino varpeliu, kad ponas žinotų, jog jis čia.

Tilin.

Ponas pakėlė lazdą pasisveikinti ir ėjo toliau savo tempu.

Mara buvo išlindusi prie durų, šalia manęs, sukryžiavusi rankas.

— Tai don Antonio, — pasakė ji. — Toniukas numeris du mano sąraše.

Tai buvo tas, kuris pasakė „ak, jei būčiau“. Jis priėjo iki mūsų šaligatvio ir sustojo prie Tonio dviračio, kuris nebuvo išvažiavęs: tebestovėjo čia, viena koja ant žemės ir ranka netoli plaktukėlio, neskubėdamas.

— Ar tas varpelis naujas? — paklausė ponas, jau mūsų šaligatvyje.

— Senas, — pasakė Tonis. — Buvo mano. Iš tada, kai mane vadino Toniuku.

— Manęs taip niekas nevadina jau šešiasdešimt metų. Jei nori, pasikeiskime: tu būsi don Antonio, o aš – Toniukas.

Tonis susimąstė. Pažiūrėjo į beretę, paskui į savo vairą.

— Kol kas ne.

Don Antonio linktelėjo ir pirštu palietė beretę, kaip tas, kuris sudaro sandorį ir palieka jį atvirą.

— Štai aš, — pasakė jis. — Per gatvę einu lėtai.

Tonis grįžo iš pristatymo per dvylika minučių. Julita jas buvo išmatavusi. Ji liko žiūrėti į savo laikrodį, bet nieko nepasakė. Tonis atsisėdo savo dėžėje.

Išsitraukiau R. kortelę. Tai buvo puslapis su portretu, kuris yra didelis klaustukas, ir R. po juo, o joje buvo šešios užuominos. Pridėjau dvi:

- 7 užuomina. Pažinojo Tonį, kai jis važinėjo mažu dviratuku.
- 8 užuomina. Pažadėjo jam varpelį, kuris skambėtų. Užtruko daug metų.

Tonis paprašė mano tušinuko ir parašė apačioje savo raštu. Ne sąraše, o po juo, kurjerio didžiosiomis raidėmis, stipriai spaustomis, iš tų, kurios persispaudžia į apatinį lapą:

NEIŠSPRĘSTA: man priklauso paaiškinimas.

— O ar nepadėkosi? — paklausė Julita. Paklausė lėtai, kaip nešantis pilną puodelį.

— Padėka ir skundas. Abu. Kai sužinosiu, kam.

Pirmą valandą įėjo Vera su Trupinuke ant rankų ir šakele plaukuose.

— Ateinu prašyti pagalbos, — pasakė ji. — Trupinukė jau moka pakilti. Dabar jai reikia saugios vietos nusileisti. — Ji padarė pauzę. — Vakar ji išsirinko mano sriubą.

Išsitiesiau ant taburetės nuo pirmo žodžio. Trupinukė ant vieno rago buvo užsikabinusi makaroną. Ji pažiūrėjo į mane ir padarė mano „tai ne aš“ veidą.

Tavo, tiksliai. Su makaronu. –J.

— Ar tau reikia ko nors greito? — paklausė Tonis iš savo dėžės.

Trupinukė pasilenkė nuo Veros rankų ir užuodė jo šalmą.

— Man reikia ko nors, kas moka laukti, — pasakė Vera.

— Aš irgi moku. Nuo šios savaitės.

Už jo Julita pakėlė abi rankas, kaip pasiduodantis labai mandagiame apiplėšime.

Aš irgi moku laukti. Jau? –J.

Kai ko nors nesuprantu, sudarau sąrašą. Šį kartą supratau, ir sąrašas vis tiek išėjo: paskutinis šio sąsiuvinio puslapis, pristatymo lentelė.

PRISTATYMAS NR. 3. Kiek kam užtruko:

- ŽAIBAS: dešimt minučių.
- R.: metai.
- Tonis: šešios dienos.
- Julita, klausydamasi: vienuolika minučių (rekordas).

Tonis atsistojo nuo savo dėžės, pasitaisė šalmą ir pirštu patikrino, ar varpelis tebėra tiesus. Tebebuvo.

Išvyko į savo pristatymą. Iš gatvės atsklido tilin. Ir dar vienas.

Šį kartą varpelį skambino jis pats.

Aš vis dar skambu pati. Stengiuosi. –J.

NEĮMANOMI PRISTATYMAI · 4

(jau greitai)

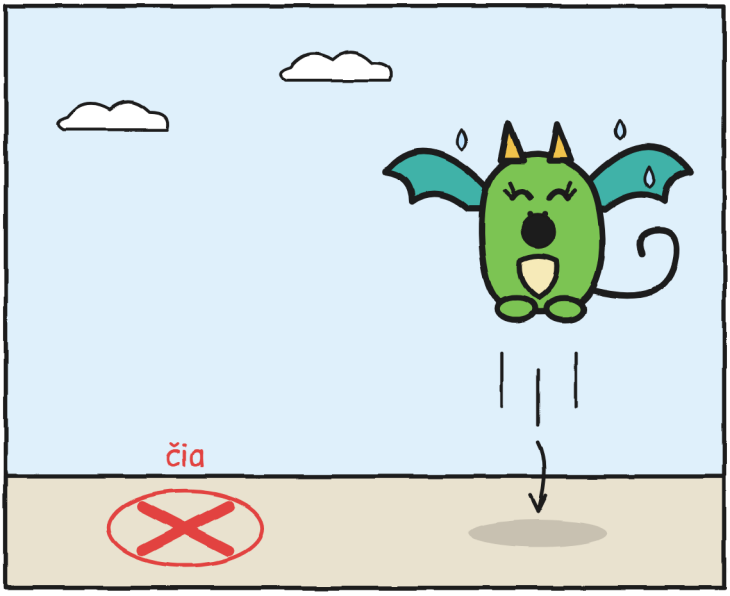

Kur nusileidžia drakono mažylė, kuri tave mėgdžioja? –J.

RAJONAS (3 versija)

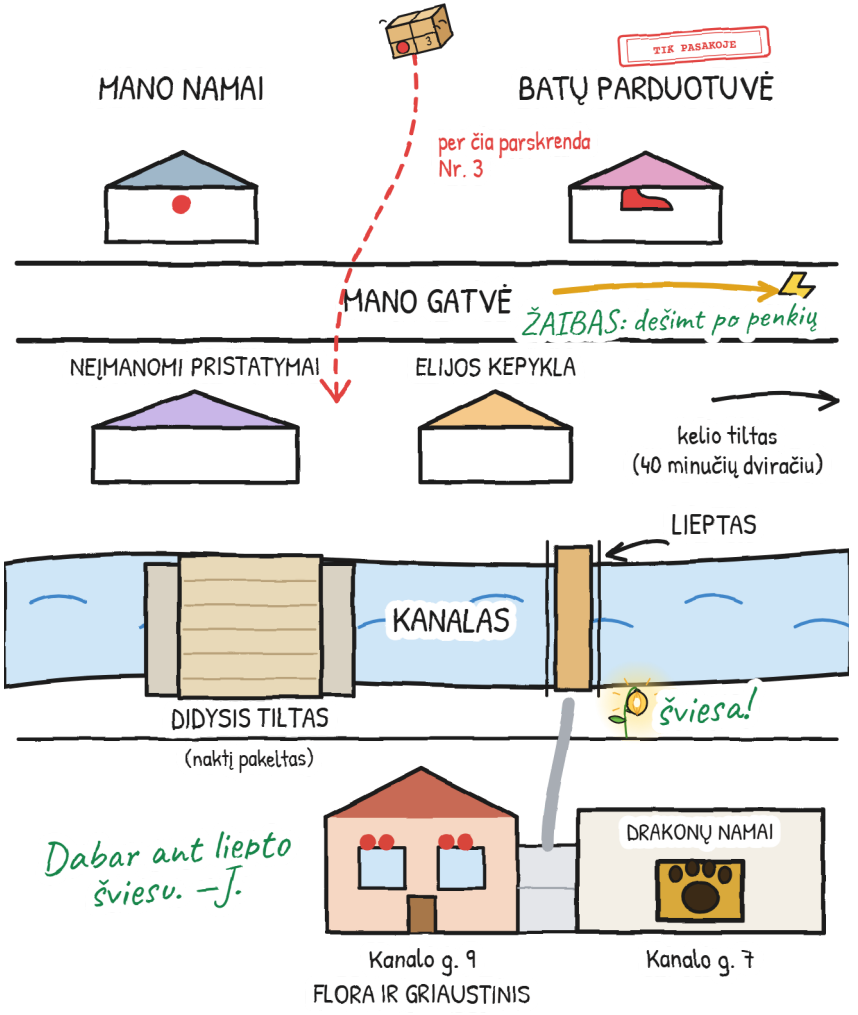

O TU, KAIP VADINIESI?

Tonį vadino Toniuku. Dabar jis pats renkasi, kaip vadintis. O tu?

Man patinka, kai mane vadina...

Taip pat galima mane vadinti...

Nenoriu, kad mane vadintų...

Aš esu Julita. „J.“ – tik kai pasirašau. –J.

NEĮMANOMI PRISTATYMAI

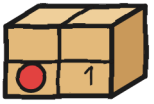

1 · Šis siuntinys kandžiojasi

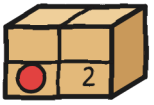

2 · Neatidaryti prieš griaustinį

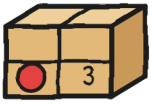

3 · Grąžinkite siuntėjui, prašom

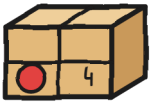

4 · (jau greitai)

Liko septyniolika. –J.

VIENA ISTORIJA, ŠEŠI DYDŽIAI

Ši knyga yra šešių dydžių, nuo 3 iki 16 metų, ir daugiau nei 20 kalbų. XXS, XS, S, M ir L pasakoja istoriją puslapis po puslapio, su tais pačiais piešiniais ir vis daugiau niuansų. XL – tai romanas: ta pati istorija, kurioje yra vietos viskam, ką Gunis galvoja, bet nepasako.

BEKM lygiai yra apytiksliai: XXS, pre-A1 · XS, A1 · S, A2 · M, B1 · L, B2 · XL, B2–C1.

Kiekvienas savo dydžiu. Tas pats tilin. –J.

ŠEIMOMS IR MOKYTOJAMS

Kiekvieno skyriaus užduotys: linguaula.com
(kaip L dydžio knygoje)

TIKRAS DVIRATIS: KĄ DARYTI

1. Visada dėvėk šalmą, gerai užsegtą. Net jei važiuoji tik „čia pat, šalia“.
2. Kad tave matytų ir girdėtų: žibintai, šviesūs drabužiai ir skambutis. Skambutis perspėja, o ne įsako.
3. Abi rankos ant vairo. Jei kas nors blaško dėmesį, sustok saugioje vietoje.
4. Šaligatvis priklauso einantiems pėsčiomis: ten vesk dviratį už vairo. Prieš pereidamas sustok ir apsidairyk.

Antspaudas TIK PASAKOJE žymi tai, kas nutinka pasakoje, o gatvėje – ne.

PRIEŠ IŠVAŽIUODAMAS PATIKRINK DVIRATĮ

